

NARODNI GOSPODAR

GLASILO GOSPODARSKE ZVEZE.

Člani Gospodarske zveze dobivajo list brezplačno.
Cena listu za nečlane po štiri krome na leto; za pol leta dve kroni;
za četrt leta eno krono; posamne številke po 20 h.



Sklep urejevanja 5. in 20. vsakega meseca. — Rokopisi se ne
vračajo. — Cene inseratov po 20 h od enostopne petit-vrste, za
večkratno insercijo po dogovoru.

Telefon štev. 143.

V Ljubljani, 25. januarija 1903.

Poštno-hran. št. 849.872

Kmetijstvo.

Poljedelstvo.

Žitu ne sme slediti žito pri
kolobarjenju.

Sredi temeljnih naukov modernega poljedelstva stoji nauk o kolobarjenju sadežev, ki ima svoj vrhunec v zahtevi, da naj se nikdar ne sejeta dva enaka sadeža drug za drugim, ampak, da naj se kolikor moč vrstijo bilkovine z okopavinami in tako ustvari prijetna menjava. To ne vpliva dobro samo na zemeljsko skorjo, katerej se na ta način enakomerno odjemljejo redilne snovi, ampak koristi tudi mehanično tlom in jih čisti plevela. Z ozirom na ti dve zadnji točki je posebno nevarno sejati bilkovino na bilkovino; zato se tak poskus posreči samo na zelo skrbno obdelanem, bogato pognojenem in popolnoma brezplevelnem svetu. Pa tudi tam, kjer so ti pogoji dani, je vendar sejanje žita na žito vedno le nevarna stvar.

Morda bo vže marsikomu znano, da so vsakoletnega poleganja žita, ki se od leta do leta bolj širi, deloma krive neke glivice, ki bilko precej nad zemljo tako strohnijo, da ne more več vzdržati svojega bremena. Doslej se je mislilo, da ima vsak bilkast sadež svojo posebno glivico, ka-

kor ima vsaka bolezen, na pr. kuga, kolera, legar, jetika in dr. bolezn, vsaka svoj posebni bacil, in da glivica enega žita ni v stanu škodovati drugemu žitu. Tako so mislili, da je pšenični škodljivec nevaren samo pšenici; toda stvar ni taka. To je dokazal prof. dr. Frank iz velikega števila opazovanj in preiskav, ki jih je oprl na ta praktična opazovanja. On je dokazal, da pšenični škodljivec ravno tako lahko opustoši ječmenovo, kakor pšenično polje.

Zato sejanje pšenice po ječmenu poleganje neizmerno pospešuje; ob enem z ječmenovim strniščem pridejo tudi glivice v zemljo in ker ne najdejo zlepa boljše zibelke nego jo vže imajo v slamnati masi, se neznano hitro množijo, na to pa porabijo mlado ozimino pšenico za ugodno zimsko prebivališče.

Ko nastopi naslednje leto vlažno toplo vreme, se pokaže tudi poleganje, ki smo je pri pšenici in ječmenu vže tolikrat opazovali, pa si ga nismo znali razlagati.

F. P.

Živinoreja.

Sleparije pri živinski kupčiji.

(Praktični kmetovalec.)

Kdor ima kaj na prodaj, si bo seveda prizadeval, da pokaže blago v kar se da dobrem stanu in da

pokaže vse njegove dobre lastnosti v kar se da najlepši luči. Da tako dela tudi kupec z govejo živino, je umevno. Zato si on prizadeva za kar najlepšo vnanjost živali, dobro jo osnaži, odrgne in okrtači, ter jo pelje na semenj s polnim trebuhom in kar se da napetim vimenom. Zoper to bi slednjič ne imeli mnogo ugovarjati, ako bi le tega ne pretiravali in ne rabili zvijač, ki jim hočemo tu nekoliko do živega.

Vemo, da se da po obročih na rogovih ali bolje: po jamicah okoli rogov določiti pri molznih kravah starost. Te jamice nastanejo takole: Kadar je krava breja in pri tem dobiva zimsko klajo, nastane na rogovih globina, dočim nastane za časa nebrejosti ali tudi vže po oploditvi pri obilni poletni krmí vzbočen obroč. Prva globe-lica in jasen obroč nastane v tretjem letu in potem vsako leto jeden. Krava z na pr. štirimi obroči je torej stara šest let. Da torej odvzame starejšim živalim to neljubo znamenje starosti, odstrani goljuf velikokrat obroče. S pilo ugladi in poravna valovito površino, sledi svojega dela pa poskuša izbrisati s steklenim in smirkovim popirjem. Če je obdelaval rogovje še-le zadnje dni, zamaže spiljeno mesto tudi z blatom ali kravjekom. Na ta način pomladi zelo stare mrhe na 5 do

7letne. To sleparijo pa vedno lahko spoznaš. Najpreje pazi na zobe. Teh ni mogoče, kot se to zgodi pač pri konjih, tako obdelati, da bi se dal kdo zapeljati. Ako so sekalci že močno odbrušeni in stoje daleč narazen, se nam takoj posveti v glavi, da se starost živali ne more vjemati s številom obročev na rogovih. Ako še nekoliko natančneje pregledamo rogovje, bomo tudi našli še kake sledove umetnega dela sleparjevega.

Tudi predolgi rogovi, ki pričajo precejšnjo starost, ptiča ne spravijo v zadrego, urno odžaga en kos proč, konce pa zopet zašpiči. Tudi predebeli rogovi se dade s pridnim piljenjem in drgnenjem napraviti tanji.

Očesne bolezni sicer pri goveji živini niso od daleč tako pogoste, kot pri konjih, vendar pa ima malokdo rad molzno kravo, ko bi bila na obe očesi slepa. Vendar se pa tudi pri goveji živini nahaja semtertje siva mrena. Ako ima torej kak kupec takega kalibra v hlevu kravo, ki ima na enem očesu mreno, skuša jo prikriti na ta način, da potrese zjutraj poprike ali kakega družega skelečega prahu v oko, da se napravi mimogredoče vnetje in se roženica skali. Vsak kupovalec to seveda takoj opazi, toda slepar zatrjuje, da se je krava ponoči ali zjutraj sunila, da je dobila v oko bilko ali klas, sploh da to v kratkem preide. Lahkomišljen kmetovalec je potem na ledu.

Pri pregledovanju skuša spreten prodajalec prikriti napake telesnega ustroja. Najpreje postavi kravo kar se da visoko, žival na ta način napravi dober vtis, posebno vime se zdi močno razvito. Stojišče živine je zato v hlevih živinskih prekupcev rado precej višje od ostalega hodnika za njim. Ako krava v prednjem delu ni dobro razvita, postavi jo spredaj za spoznanje višje, v nasprotnem slučaju narobe.

Kakor slepar pokaže stalno očesno hibo samo kot mimogredočo bolezen, tako skuša tudi dolgotrajno hromoto izdati za mimogredočo; v ta namen žival vidno rani na nogi, ter pravi, žival šepa vsled dolge hoje po ostrem kamenju v semenju.

Na rep pri kupovanju molznih krav vselej pazimo. Vsak ve, da mora biti rep tanek in dolg in imeti na koncu lep lasnat čop. Da ustvari bolj grobemu repu večjo finost, ostriže pretkanec rep pri korenu, čop pa izmije in lepo sčeše.

Razume se, da obračajo prekupčevalci posebno veliko skrb na vime. Črnih umetnij, s katerimi se da manj lepo razvito vime prenarediti v veliko, mlečnato, štirioglato in fino, poznamo več. Zelo razširjena je navada, krav zvečer pred semnjem ne pomlesti. Naravno je vime potem veliko in polnejše. Prevelikokrat vidimo stati na semnju krave z napetim in vsled tega bolečim vimenom, ki jim dela težavo pri hoji in jih sili, da široko stoje. Pripeti se celo večkrat, da je napetost vimena tolika, da zaporne mišice sescov odjenjajo in da mleko v curkih izteka. Jasno je, da se vsled tolikega pritiska v mlečnih žlezah sestavljenih iz tako nežne tvarine, lahko porajajo bolestne prikazni. Zelo pametna je zato dolobča v nekaterih krajih, da se smejo krave prignati na semenju samo pomolzene, vsak prestop te določbe se pa kaznuje.

Če je treba prodati kravo, ki nima kvadratičnega (v čveterec narejenega) vimena ali ki ima eno četrtinko gluho (da ne molze na njo), kot popolnoma pravilno, se ji vbrizga pred semnjem na goljufen način mleka skozi sisek v dotični del. Ta je potem napolnjen in če potegneš; dobiš mleko iz njega.

Da so mlečne žile, ki naj so pri dobri mlekarici debele, dobro videti, se postrizže dlaka ob straneh

in na spodnji strani trebuha; tudi če je vime grobo dlakasto, česar noben poznavatelj živine ne obrajta, se odstrani neljuba lastnost s tem, da se dlaka čedno ostriže. Da je vsa goljufija še popolnejša, se da kravi s primernim ostriženjem še lepo mlečno ogledalo, do lepe rumene barve vimena pa pripomorejo razna barvila.

Načinov s katerimi se predstavlja staromolzne krave kot novomolzne, je sto. Slepar dene staromolžno kravo z mladim tujim teličkom skupaj in zagotavlja, da je to njegova mati. Z raznimi zvijačami dajo kravi vsa znamenja živali, ki je pred kratkim telila. Če vime ni dovolj veliko, ga dobro opečejo s kropivami, da nastane otekline, kakor jo vidimo pri dobri mlekarici prve dni po storitvi. Poznavalec kljub tem spletkam vendar dobro razločuje med kravo, ki se pred 1 ali 2 dnevi, in ono, ki se je pred tedni ali celo meseci otelila. Ako hoče biti popolnoma gotov, preišče mleko s tem, da si ga zmelje trohico na roki; mleko sveže molzne krave ima še vse lastnosti prvega mleka.

Razven naštetih je seveda še mnogo „kunšti“ pri kupčiji z govejo živino. Kmetovalec, ki hoče kupiti kravo na trgu, torej ne bo storil prav nič napačno, ako odpre svoje oči prav na široko, da se obvaruje občutne škode.

Varno znamenje, da se krava v kratkem otell.

So slučajji, ko nam ni mogoče natanko določiti, kedaj ima krava storiti, ako smo n. pr. kravo brejo kupili itd. In vendar je dobro, da to vemo, da moremo živali pri storitvi priskočiti na pomoč, če treba in se tako morebiti ogniti velike nesreče. So sicer znamenja, iz katerih sklepa skušen živinorejec, da se bliža zadnji čas, na pr. napeto vime, vpadle lakotnice, občutljivo pregibanje mladiča v maternem telesu, mleko v sescih,

spremenjeno zadržanje živali in druga. Toda ta znamenja niso nikoli popolnoma zanesljiva. Zgodi se tudi, da vemo tudi za dan, kedaj ima krava vreči, pa nas žival za par dni zmoti, to se zgodi posebno rado takrat, kadar dobimo močne junčke. Tudi v tem slučaju si želimo zanesljivega znamenja. — Tako zanesljivo znamenje je kita, ki gre od repne korenine proti vnanji medenični kosti. Je-li ta mala kita trda in napeta, potem nimamo pričakovati še precej teletitve; če je pa ta kita mehka in se udaja, pride teletiček gofovo v 24. urah, če je pa kita popolnoma izginila, bodimo pripravljene vsako uro. —ov.

Zdravilna moč medu za domače živali.

Da je čisti čebelni med tudi za domače živali silno koristen, ne samo za človeka, to izprevidimo iz naslednjih izgledov, ki jih je priobčil gosp. Kiderli v švicarskem čebelarstvu listu.

Ta je imel zelo dobro molzno kravo, ki je pa imela kmalu po teletu zelo vlačljivo mleko in jo je moral vsled tega živinozdravnik operirati. Bodisi, da ni bil pri operaciji dovolj previden ali pa so bile krive kake druge okolnosti, z eno besedo, kravi se je vime močno vnelo, tako da je padlo mleko, ki ga je imela preje po 20 litrov na dan, na 7—8 litrov. V vimenu od znotraj so se napravile premakljive trde bunčice, ki se niso dale omehčati z nobenim sredstvom. Tu se spomni g. Kiderli, da je svoj čas čital nekje, da je čisti čebelni med pri oteklinah in vnetjih zelo zdravilen. Vsak dan je odrgnil vime 2 do 3krat po molži krepko s segretim medom, dokler ni predril skozi kožo. Vše po prvem vribanju so opazili znatno zboljšanje; hrustančaste trdine so bile vedno manjše in so čez 10 dnij popolnoma izginile in tudi molža se je zopet

dvignila na dnevnih 16 litrov. Gotovo lep vspeh, potem ko so prejšnja sredstva bolj škodovala nego koristila!

Ravno tako nas morajo presemetiti vspehi, katere je dosegel z medom g. učitelj Elzeser v Celu pri svoji perotnini. On poroča o tem v nekem virtemberškem kmetijskem tedniku sledeče:

„Lep bel puran, ki je imel vedno največjo slast, zgubi nenadoma svoj apetit, je najraje v samotnem hlevu in poveša glavo. Imel je, kakor je vse kazalo, precej hudo mrzlico. Ako sem mu odprl kljun je bil poln goste sline. Ko sem 3 do 5 dnij zastoj čakal zboljšanja in sem se vže privadil misli, da izgubim vladarja svoje pernate družine, tedaj se nenadoma spomnim medenega lonca, ki nam je v bolezni pri mrzlici in raznih prehlajenjih vže večkrat prav dobro služil. Mislil sem si, kar je za človeka dobro in zdravilno, to tudi ljubi živinici ne odpove svojega učinka. Vzel sem nekoliko drobtin strjenega medu in ko je žena odprla svoji živali kljun, sem potisnil jaz 4 do 5 drobcev vanj. Čez nekaj ur grem zopet v hlev, da ponovim zdravljenje. Prinesel sem zdaj seboj kosec črnega kruha in ga v majhnih koščkih podrobil v tekoči med. Ko sem puranu potisnil v kljun prvi grižlje, je kavsnil vže sam po drugem, a bil je tako neroden ali pa tako slaboten, da ga ni mogel požreti brez moje pomoči. Na ta način sem mu dal še 3 do 4 medene kruhe, s tem pa je puran vže tudi imel staro slast do piče in naš puran je bil s pomočjo medenega zdravila zopet ozdravljen.

Kmalu na to sem opazil, da ni hotela lepa bela minorka-puta nič jesti in da je prišel na vsakih par minut nek čuden nosljajoč glas; pri tem je bila glava nekoliko otekla. Ob istem času sem zvedel, da je nek petelin mojega soseda vže več dnij na podoben

način bolan. Ta je imel glavo tako oteklo, da 6 do 8 dni ni mogel očesa odpreti. Zaprl sem torej svojo bolno kokoš v kurnik in jo sem takoj pričel zdraviti z medom. Čez 3 dni sem jo izpustil popolnoma zdravo. Dan na to zboli druga kokoš z istimi prikaznimi. Ker mi je malo popreje prišla v roke knjižica „homeopatično zdravljenje najnavadnejših boleznij domačih živalij“, zato sem dajal puti za difterijo priporočeno zdravilo: Mercur. eyan., 3 zrnca na vsaki dve uri. Toda po dveh dneh se ni zdravje čisto nič na bolje obrnilo. Dihanje je bilo tako glasno, da ga je bilo slišati precej pri vstopu na pod, kjer sem imel bolno žival. Zato sem si pomislil: Skrajni čas je že, da sežeš po svojem izkušenem sredstvu! Predno sem šel v cerkev — bilo je na nedeljo — sem ji dal nekoliko medenih drobcev v kljun in ko sem pet četrt ure pozneje obiskal bolnico, je vrišč pri dihanju popolnoma potihnil in tudi kihanje je čez nekaj dni prenehalo.

Prepričan sem, da za nahod in za mlado nerazvito difterijo ni boljšega sredstva od medu, ki se daje ali jemlje na vsaki 2 uri in svetoval bi vsakemu v podobnih slučajih poslužiti se tega priprostega in cenenelega sredstva.

—o—

Vinogradništvo in vinarstvo

Sušenje grozdja za napravo ebeb.

Vinogradništvo napreduje, pravimo, in res se naš vinogradnik loti dandanes takih podjetij in poskušanj, o katerih se mu pred več leti niti ne bi sanjalo. Kakor hitro kaj vidi ali čita, že hoče to tudi pri sebi uvesti, in preskušnja se prične. Da se pa te poskušnje vsikdar ne posrečijo, nasprotno, da se večkrat izjalove, je popolnoma samoumevno, kajti nobeno podjetje se ne sme vršiti brezmišelnost, kar tja v en dan, marveč se morajo poprej razne okolnosti

preudariti; pa tudi potem se ne sme kar svojeglavno zapričeti, marveč je dobro, če se še druge za svet vpraša, kajti več glav več ve.

Neprevdarjeni in nepravilno napravljeni poskusi dovedejo popolnoma do nasprotnega cilja, in to spravi potem ob veselje dotičnega samega, pa tudi sosede.

Nekdo bi rad zvedel, kako grozdje sušiti, da bi se napravile iz njega cvebe, kakoršne prodajajo v prodajalnicah in katere vrste grozdja bi bile za to pripravne.

V krajih, kjer se to splošno vrši, namreč na Grškem, v Španiji ter deloma tudi v Italiji in na Ogerskem, se to kar jednostavno doseže s tem, da se pusti že zrelo grozdje posebnih vrst toliko časa na trti viseti, da zgubi gotovo množino vode, ter da jagode popolnoma uvenejo ali da se stisnejo, vsled česar dobijo potem bolj rjavkasto barvo.

Ko namreč grozdje popolnoma dozori in grozdni pecelj že oleseni, ne dobivajo jagode nikakih suovi več, to je: sok se neha pretakati iz listov in drugih grozd tikajočih se delov v vanj ozir. v jagode; pač pa izhlapevajo dan za dnevom gotovo množino vode ter postajajo v istem razmerju od dne do dne slajše, ker se sladkor v njih vedno bolj koncentruje. In kadar jagode dovolj uvenejo, se grozdje kar jednostavno potrga, doma še nekoliko posuši na posebnih pripravah, na kar se ga spravi v zaboje, sode in enako ter razpošlje. Ker je v teh jagodah skoro sam sladkor, se tako grozdje povsod dobro hrani in neizpremenjeno obdrži.

Na ta način dobivati posušeno grozdje ali cvebe je pa mogoče le v takih krajih, kjer je jako gorko podnebje, kjer grozdje prav zgodaj dozori in kjer ne nastopajo dolgotrajna jesenska deževja. In take vremenske razmere vladajo ravno v gori navedenih krajih.

Tudi se vporablja za naravno cveb posebne vrste, in sicer take, ki napravljajo velike grozde in debele jagode. V ta namen služi najbolj damascenec, posebno beli, potem dinka, beli kalabrezec, berberis, darkaia, prepeličarka, volovnik, moslavina i. dr.

Seveda se lahko napravijo cvebe tudi iz drugih, zgodaj zorečih vrst n. pr. iz medenike (Honigler) iz belega in rdečega španjola, iz ribole itd., toda to so vrste, ki nimajo vseh onih lastnostij, ki pridejo pri napravi cveb v poštev; kajti ene imajo premalo sladkorja, druge so prevodene ali so gnilobi močno podvržene.

Ako pa hoče eden ali drugi tudi doma cvebe napravljati, ravnati mora, razun da izbere eno ali drugo gori navedenih vrst, naslednje:

Grozdje je pustiti na trti dokler popolnom dozori, torej dokler pecelj oleseni, in če vreme dopušča, dokler prične veneti. Če tudi nastopi prav mrzlo vreme, nič ne škoduje. Potrgati ga je v suhem vremenu, odstraniti se morajo vse ranjene in gnile jagode, na kar se ga raztegne na posebne slamnate preprege, ozir. se ga obesi na špago v suhih in prav zračnih prostorih. Tu se ga mora večkrat pregledati in gnile jagode sproti odstraniti.

V teh prostorih ostane, dokler ne uvene t. j. dokler ne izhlapi skoro vse vode. Da se ne naseli plesnivec, je treba razun večkratnega zračenja, tudi tu pa tam ves prostor zažveplati, kar se vrši jednostavno na ta način, da se zažge nekaj navadnega žvepla v posodici, katero se potem postavi ali naravnost pod sušeče se grozdje alj pa v poljuben kraj dotične sobe. Za časa kajenja se morajo vsa okna in vrata zepreti, da dim prehitro ne izpuhti. Najbolje je zažgati zvečer, da ostane dim celo noč notri. Naslednjega dne se zopet vse prezrača. X.

Pokrivanje trte jeseni.

Pokrivati trte s slamo je zelo zamudno in mučno delo, ki je pa časih tudi škodljivo, ker pod gosto odejo ležijo popki preveč na gorkem in so izpostavljeni gnilobi. Kot najboljše pokrivalo priporočamo jelkove in smrekove ploščnate veje. Ko so trte obrezane, se puste na špalirju in pokrijejo ali prepletejo z onimi vejami. Tako zavarovane trte le redko pozebejo. Dokler se imamo spomladi bati še zmrzlin, pustimo to pokrivalo. Korišno je tudi jeseni, ko so tla vže zamrznila, pokriti trtine korenine z dolgim hlevskim gnojem.

Splošno.

Kako sem postal perotninar.

Že od starih časov, tako je bilo pri nas v navadi, se nismo za perotnino skoro čisto nič zmenili, čeprav je naša hiša obdana s travniki na eni, s hrastovjem in bukovjem na drugi strani in ima poleg tega še $3\frac{1}{2}$ ha neobdelanega, deloma s sadnim drevjem zasajenega sveta. Ako tudi bi bil ta prostor za različno perotnino izvrsten, smo se vendar zanjo od nekdanj srčno malo menili. Že desetletja sem smo redili po kakih 80 glav (za svežo kri pri tem seveda nikdo ni skrbel), 10 do 12 rac in nekaj gosij; te najbolj za to, da smo imeli od sv. Martina pa do Božiča vsako nedeljo pečenko na mizi. Imenitno pa je bilo gosje perje, ki je je mati vedno skrbno zbirala za balo ljubljenim hčerkam. Mlade race pa smo 3—4 mesece stare prodajali potujočim kokošarjem za silno nizko ceno, kakor tudi preostajajoča jajca. Žal, da smo dobivali zanje ceno, ki nikakor ni bila razmerna njihovi vrednosti, kajti aprila in maja je stalo 30 jajec le 1 K 20 h. Zato se ni treba čuditi, če je bila na našem dvorišču perutnina peto kolo, potrebno zlo. Tudi, ko so v sosednji fari ustanovili kmetijsko društvo, pri katerem so si postavili tudi nalogo

zboljšati kokošjerejo, se vendar jaz in z mano mnogi kmetje nismo mogli zavzeti za stvar, če tudi so si odborniki vse prizadevali, da nas pridobe.

Posebno se je društvo trudilo, da upelje čistokrvne plemenske peteline ter jih razdeli deloma zastonj, deloma po zelo nizki ceni mej kmetovalce.

Jaz sem dobil od prijatelja, ki je bil odbornik pri društvu lepega jerebičastega petelina v darilo, ki sem ga sprejel, da ne bi razžalil prijatelja z obljubo, da ga obdržim dve leti za pleme. Pri vsem tem se mi je zdelo vse perotnistvo brez namena in zelo smešno, da se vsega spoštovanja vredni možje poganjajo za tako malenkostno in ničvredno stvar.

Da ni mogoče od perotnine imeti kakega dobička, če je jajce à 4 vin., to je moral izprevideti vsakdo, da, cena bi morala iti še navzdol, ako bo jajec več, kar je društvo ravno hotelo.

Vse to me je zadrževalo, da se nisem hotel vpisati v društvo.

Darovani jerebičasti laški petelin je lepo rasel in postal krasna živalica, ki mi je delala veselje ter me začela zanimati za perotnino.

V prejšnjih letih so bile velike sitnosti pri reji piščancev, ki so moji ženi belile glavo, ker jih je mnogo poginilo brez pravega vzroka. Mladiči od laškega petelina pa so ostali zdravi in čvrsti, hitro so rastle in se razvijali brez posebne skrbi. Mlade jarčice so jele nesti že v šestem mesecu, torej na jesen. Preje mlade pute tega jeseni niso storile nikdar. Ker so nesle samo mlade živali, prišel sem slednjič vendar le do sklepa, da imam vzrok iskati le v novem laškem petelinu in da je imel moj prijatelj le prav, ko je zatrjeval, da bodo moje kokoši bolj nesle, ko prično nesti prve potomke tega petelina. Zato si kupim v jeseni še dva taka petelina, da svojo perotnino še bolj požlahtnim in s tem sem dobil za perotnino zanimanje, kot ga do-

slej nisem poznal. Torej je bil le talijanski petelin moja sreča.

Kmalu na to poprosim za vsprejem v društvo, v katerem sem zdaj že 6 let kot ud in 3 leta kot član načelstva. Zadnja leta sem se prav krepko ne samo zanimal, ampak tudi deloval za povzdigo perotnistva in sem — deloma s podporo društva — razširil svojo kurjo družino na 300 glav, sem napravil primerne, umne kokošnjake itd. in — kar je glavna stvar — tudi mnogobrojna jajca prodajam po dobri ceni.

Kakor že omenjeno, sem si nabavil, videvši dobre posledice po prvem mi darovanem petelinu, dva talijanska petelina.

Od tedaj sem kupil vsako leto za vsakih 20—30 kokoš enega laškega petelina jerebične barve, ki ni bil z mojimi putami v krvnem sorodstvu, ali pa sem si vzgojil plemenskih petelinov iz jajec od drugodi dobljenih.

Ako primerjam sedaj svojo kurjo čredo z ono pred šestimi leti, moram priznati, da mi dela sedanja petkrat večja čreda marsikako veselje, posebno ker so vse živali popolnoma enake barve in enake velikosti. Res pravo veselje, kadar lepega poletnega jutra, kadar živali zapuste svoje grede, ogledujem različne ponosne laške peteline z rumenimi škornji in jerebičje pisano suknjo, kako jo vsak na čelu kakih 20—25 enakobarvanih kokodajsk z rožnorudečim mahedravastim grebenom mahajo proti vsem štirim vetrovom obširnega vrta, da si poiščejo kaj za v kljun. Prej bi si nikoli ne bil mislil, da more tudi neumna kokoš človeku delati veselje.

Pa ne samo to; tudi imenitni, doslej nepoznani dohodek iz jajec navdihuje gospodarju nekako rešpekt pred perotnino.

Seveda množina jajec ne odvisi ravno od enakobarvnih živalij iste pasme. Kajti ne v barvi ali pasmi sami imamo iskati vrednost kake kokoši, ampak ta se ravna

po pravilnem ravnanju reje in gospodarske smeri, katero zasledujemo.

Ta stavek, ki ga je izrekel imeniten strokovnjak o perotnistvu in živinoreji, ko sem ga na nekem shodu vprašal, katera vrsta kokoši je najboljša za nesenje, mi od tedaj ne gre več iz spomina in priznati moram, da je to temeljno pravilo celega perotnistva.

Kokoši rade neso po zimi,

ako izpolniš dva glavna pogoja, ki sta: bogata piča in dobro oskrbovanje. Živali naj imajo znotraj in zunaj gorkoto. Zunanjo gorkoto dajo dobre staje in pa prilika za gibanje, posebno naj ne pogrešajo brskanja. Notranjo telesno gorkoto pa dosežeš z obilnim krmljenjem, s toplo, zmešano pičo, ki se poklada zjutraj in na večer, z zelo tolstimi krmili, kakor je maščoba od mesa, oves, kuruza, konoplino seme, sploh zrnje, ki se daje živalim na večer, zato da dobijo gorkoto, ki se razvija vsled delovanja golžuna (krofa), po noči v se, ko se ne pregibljejo. Nesenje jajec pospešuje po zimi posebno zelenjad, pesek, vapnena in mesna hrana. Različna dražila, kot so oves, konoplje, vino, razsekljana čebula, česenj, zmleta paprika, seme, koprive itd., ki jih primešavamo mehki piči, se pokladajo šele tedaj v majhni množini, ako dorastle kokoši pri sicer bogati piči nočejo nesti. Dražila vplivajo na nesenje v toliko, ker pospešujejo nabiranje in kopičenje jajčnih snovij. Toda dražila sama tudi ne bodo delala čudežev, ako se živalim sicer ne poklada obilno močne hrane.

„Avstr. list za perotnistvo.“

Za povzdigo perotnistva v Bosni in Hercegovini.

Bosansko-hercegovska deželna vlada je napravila v severnobosniškem mestecu Prjedoru velikansk

zavod za perotnino-rejo. Ta zavod zavzema ploskev 8 ha (80.000 m v kvadrat) s 34 kokošnjaki, kojih vsaki ima svoja tekališča, tako, da je mogoče posamezna plemena imeti popolnoma ločena mej seboj, da se vzgajajo lahko popolnoma čiste pasme; poleg tega je valivnica za 300 kokelj, zimsko vzgojevališče za piščance, izvaljene po zimi, skladišče za jajca, skladišče za pičo, orodje in druge potrebščine. Zavod ima tudi dva ribnika za race in gosi. Od kokošnjih pasmin redijo: Plymouth-Rock, Langshan, Minorca, Andalško in Houdan, od vodne perotnine emdensko gos, dalje pekingško in raco ruensko. Za valjenje rabijo večinoma pute Chonchinchina in Brahma. Zavod ima nalogo, strokovno znanje o kokošarstvu mej kmečkim prebivalstvom razširiti in mu ob enem preskrbeti dobre plemenske živali. Zato so za strežnike in čuvaje nastavljeni vedno sinovi kmečkih gospodarjev, ki pozneje lahko porabijo sami doma, kar so se na zavodu naučili; razven tega se dajejo na tem zavodu tudi tečajji (kurzi) o racijonelnem perotninstvu. Glavna naloga zavoda pa je, dajati prebivalstvu zastoj živali, zrejene v zavodu, ki naj zboljšajo domače pleme. Sedaj oddado na leto 15 do 20 tisoč jajec za valitev in 2000 živalij vsako leto mej ljudstvo pod gotovimi pogoji. Slednjič si prizadeva zavod tudi zato, da bi se plodovi perotnine lahko spravili v denar; v ta namen kupuje od ljudij zrejeno perotnino in jajca in jih izvaža v velikem.

Kmetijski poduk v ruski armadi.

Na Ruskem so kakor vže popreje na Laškem vpeljali kmetijske podučne tečaje v posamezne vojne oddelke. Tako se podučuje n. pr. vže od leta 1897. pri 40. diviziji v Bobrinsku v kmetijstvu in vrtnarstvu in od l. 1899. pošiljajo celo vsi regimentje 4. voj-

nega kora po nekaj mož k tem podučnim tečajem, katerih se zdaj vsako leto vdeleži kakih 50 slušateljev.

Poduk razpada v tri oddelke in sicer pomladni, poletni in jesenski.

Prvi tečaj se prične v aprilu in se konča v majniku, njegov predmet je v bistvu vrtnarstvo, zboljševanje zemlje in gojitev rastlin. Poleg tega so praktični tečajji o gnojenji tal, o obdelovanji zemlje, napravi nasipov, nasajanji drevja itd.

Poletna doba poduka trpi od 15. julija do 1. septembra. Mej tem časom se da fantom teoretičen pregled čez vsa načela kmetijstva in zlasti načela o praktičnih delih na polji, kakor so: košnja, mlačev, čiščenje žita, gnojenje zemlje, sejanje ozimine in tako naprej.

Jesenski tečaj obsega celi mesec september in obravnava poleg teoretičnega poduka ona praktična dela, ki se nanašajo na vzgojo drevja in na pripravo zemlje za setev. V začetku oktobra je v navzočnosti divizijskega in stotnijskega poveljnika skušnja, pri kateri se gleda zlasti na praktično delo s potrebno teoretično razlago. Teoretična dela trpijo v obče tri, praktična po pet ur. Podučuje se popolnoma primerno pojmovanju teh ljudij v bistvu z vprašanji in odgovori. Pri praktičnih delih mora vsakdo po večkrat izvršiti ono delo, o katerem se je v teoriji predavalo. Štiriletna praksa tega pouka je pokazala, da so se vojaci z velikim uspehom vdeležili tega pouka in učnega načina. Velik del teh ljudi porabijo potem v vrtovih in v nasadih ki spadajo k vojnemu taborišču vojnega kora z velikim pridom.

Narodno gospodarske drobtine.

I. Ptiči prijatelji kmeta.

V sedanjem času, ko je treba, da bi kmet, kolikor največ mo-

goče pridelal iz zemlje, potrebuje mu je dosti in pridnih prijateljev, ki mu pomagajo pri delu. In hvala Bogu! takih ne manjka navadno nikjer, samo da bi jih le kmet znal ceniti in si jih ohraniti. Toda žalibog, on v svoji nevednosti jih večkrat le preganja in sovraži. Mislimo namreč nekatere ptice, katere se žive ob samem mrčesu ter tako trebijo kmetu sadno drevje, travnike in polja. Kmet bi proti mnogoštevilnemu temu sovražniku ne opravil dosti, pač pa mnogo zatega časa porabil, ali navadno tega ni treba, ker to mu zastoj opravijo ptice. Že sama hvaležnost torej tirja, da on skrbi za obilen ptičji zarod v svojem okrožju.

Poglejmo nekoliko drobneje in premislimo, koliko požrešnega mrčesa nam pokončajo ravno ptice. Vem za okraj, kjer se na štirjaški milji stavi v spomladi do pet tisoč ptičjih gnjezd, in v vsakem gnjezdu okoli štiri mladiče. K izreji teh prineseta stara dva vsaki dan do 15 gosenic, torej za celo gnjezdo okoli 60 gosenic. Navrh jih stara dva tudi blizu toliko potrebuje, tako se jih pokonča po 120 na dan.

Ako zračunimo svoto od pet tisoč gnjezd, vidimo da je ptičji zarod pokončal okoli 600.000 gosenic in to v jednom dnevu. Koliko se jih pokonča v celem letnem času, je brez števila in gotovo je, da bi kmet ne imel vsled gosenic nobenih pridelkov, da mu sovražnika ne pokončavajo pridne ptice.

Poglejmo še, kolika škoda potem, ako se po nemarnem zatare le jedno samo gnjezdo ptičev. Ravno vsled tega vstane pri življenju po 600 gosenic na dan, do 18.000 na mesec. Razume se, da te ne štedijo drevja in sadežev, katera škoda je kmalu občutljiva.

Od tisočev teh malih prijateljev kmeta omenimo jih tukaj le štiri vrste in te so: škorec, ščinkovec, lastavica in škerjanec. Kakor o teh, velja tudi o mnogih

drugih najlepša pohvala za marljivo pokončevanje mrčesov.

Škorec (*Sturnus vulgaris*) je kaj prijeten in zabaven ptič, da ga vsakdo rad vidi in njegovo petje posluša. Toda on je tudi izbirčen glede stanovanja, zato mu je treba na primernem mestu napraviti prijetno stanovanje. Na jugovzhodnej legi kacega visokega drevesa, od koder je lep razgled kam na dvorišče, da se more zabavati, to mu dopade. Škorec je družben ptič, prav kakor cigan vedno žlobudra, za to je treba za njegovo bivanje pripraviti blizu vkup več panjev, da se jih cela družba polasti. Ako pomislimo, koliko le jedna škorceva družina potrebuje živeža, ne bomo se zbal majhnega truda, ji pripraviti ugodno stanovanje.

Preračunilo se je, da jedna rodbina škorcev potrebuje na leto do 30.000 polžev, gosenic, griljev in enakega mrčesa. Koliko škode bi nam napravil čez leto lahko ta mrčes, zlasti še, ko bi se v tem času jako razmnožil! Ako to vse premislimo, pač ne bomo preveč zamerili škorcju, ako tu in tam tudi kaj „ukrade“, — zlasti po vinogradih v jeseni se rad sladka. — Ondi ga pa velja z raznimi strašili odganjati.

Ščinkovca (*Fringilla coelebs*) pozna na kmetih vsak otrok. Krasen ptič, in lepo žvrgolenje njegovo je kaj prijetna godba v spomladi na vsakem vrtu. Še večja pa je kmetu korist od tega ptiča, kateri se živi večinoma ob mrčesih, katerih baje pozoblje na dan več, nego je sam težak. Koliko to znese, ker ščinkovec vstane pri nas skozi vse leto, si lahko mislimo. Gnjezdi navadno na starih drevesih, kjer se v mahu ali malem duplu tako skrrije, da ga je težko zaslediti. Dobro je toraj, zlasti glede vzreje teh, kakor tudi drugih malih ptičev, da se ohrani blizu doma kakšna stara česnja, oreh ali kaj enacega, da imajo ptice ondi svoja gnjezda. Neod-

pustljivo pa je, kako ravnaajo s pticami po nekod — najbolje še s ščinkovcem, — da se siromak niti oglasiti ne sme na vrtu, že je vse pokoncu ga loviti. To je, ne le graje, temuč tudi kazni vredno!

Ko govorimo o pokončevalcih mrčesov, je gotovo, da ne smemo pozabiti lastovke (*Hirundo rustica*). Ko jo opazujemo pri delu, kako bliskoma šviga za raznimi mušicami, muhami, komarji, čuditi se moramo ne le njenej hitrosti, temveč tudi — požrešnosti, s katero lovi svoj živež. Zlasti pred kako nevihto ona ne miruje, po čemer se tudi že lahko spoznava vreme. Lastovka pohrusta na dan baje do 500 raznega drobiža, koliko to nanese za celo družino in dobo kacih pet mesecev, ko biva pri nas! Da pri slabem vremenu lažje preživi svoj zarod, gnjezdi rada kje v hlevu ali blizu njega, kjer ob deževju lažje dobi muh za živež. Ako si jeden prostor izvoli, gotovo ga drugo leto spet poišče, samo da ji dajo mir ljudje in žival, posebej še mačka.

Ni ga menda večjega prijatelja kmeta, ko teško dela na polju, nego je ljubeznivi škerjanček (*Alauda arvensis*). On ga z višave od ranega jutra do pozne noči razvedruje z drobnim gostolenjem in tako nekako vzpodbuja k vstrajnemu delu. Le malokedaj utihne, ko se spusti na tla, da se nasiti. Živi tudi namreč od raznih mrčesov, črvov itd. le malokedaj se na jesen poloti kakšnega zrnca, še to le večjidel drobnega ali plevelnastega. Greh bi toraj bil, to drobno in prijazno živalico loviti, kakor to zlasti delajo požrešni Italijani, kadar potuje škerjanec v večjej družbi v jeseni na jug. Takšno ravnanje se bi imelo prepovedati, z ozirom na to, da potujoče ptice niso last Italije, nego bolj onih držav in krajev, kjer so se izredile.

Pohorski.

II. Kedaj naj se obrezuje orehovo drevje?

Kdor vzgaja med drugim tudi orehovo drevje, pride večkrat v zadrego. Drevesa namreč pogosto zarastejo z vejami pregosto, ker jih je preveč pognalo, navrh pa še te večkrat visé prav na tla, v visokost pa drevo hira in slabo raste. Očividno je, da je potrebno takšno drevo obrezati, samo vprašanje je, kedaj naj se to zgodi, da drevesu ne škoduje? Znano namreč je, da ima orehovo steblo jak stržen, da je kmalo votlo in če se veja odreže, lahko mokrota in suša mu radi tega škodujeta. Treba ga ob potrebi obrezovati pravilno in ob pravem času.

Da se zabrani mokrota od dežja, snega ali tudi drevesnega soka teči po luknji v drevo, naj se veja vselej tako odreže, da je zgornji rob širji nad rano, da jo nekako pokriva. S tem je zabranjen pristop dežju k strženu, da bi tekla voda vanj. Povrh je potrebno, da se rana dobro zamaže, okoli luknje če moči z cepilnim voskom ali smolo, v celoti pa še z ilovico, zmešano z nekoliko apna. Ako je drevo zlo na vetru ali solncu, dobro je je še navrh nekoliko obvezati.

Kedaj naj pa se to zgodi? To delo velja le v spomladi, kadar še drevje ni pognalo, pa se ni bati več hudega mraza, ali pa v jeseni, še toliko pred zimo, da rana vsaj nekoliko zaceli. Sredi leta ob muževju in po zimi ob mrazu orehe obrezovati bilo bi jako škodljivo.

III. Kokoši, da ne skačejo čez plot na ptujo zemljo, kako okovariti?

Velikokrat se zgodi, da se vname prepir med sosedi radi kokošij, katere skačejo čez mejo in ondi brskajo. Temu se dá na razne načine zabraniti. Po nekod jim izpulijo daljša peresa jedne kreljuti, da potem ne morejo visoko skakati. Ta način pa ni pravi, ker tako oskubene kokoši se ne po-

našajo več lepo, tudi ob valitvi ne morejo zakrivati in greti jajec. Boljši za to je drugi pomoček. Vzame se primerno dolga in dosti močna nit ali motvoz, katere jedni konec se priveže na primernem mestu h kacemu kolu ali plotu, z drugim koncem pa se skozi 4 do 5 velikih peres na kokoš priveže. To najbolj gotovo zabrani kokošim vthajati na ptuje zemljišče, zlasti kokljo je vredno tako okovariti, da imajo tudi piščeta potem doma mir. Seveda se mora skrbeti, da se ob slabem vremenu in po noči spravi žival na gorko in varno.

IV. Razpokline vsled mraza na drevesih, kako zdraviti?

Pogosto se zgodi, da drevo od mraza razpoka, to pa ne samo skorja, nego tudi les. K temu rada pritisne bolezen pereči ogenj in druga, pa je drevo navadno izgubljeno. Temu se za časa dá še nekoliko pomagati in nesrečo odvrniti.

Sploh je treba v zimskem času po večkrat sadno drevje pregledati, li nima od kakšne živali ali mraza in snega kakšne škode. Ko se ta opazi, treba jo, ako je vsled divjačine, naznaniti najemniku lova in na okr. okr. glavarstvo, ako pa je kakšen drugi polom od snega in mraza, pa treba drevo koj kmalo na dotičnih mestih obrezati in lepo z ilovico zamazati.

Tako se celijo rane na drevih, drugače pa je, če drevo vsled slabe skorje in hudega mraza razpoka. Kadar to opazimo, ne zamudimo drevesu razpokline čvrsto namazati z ogretim cepljenim voskom in to najboljše ob suhem vremenu. To pa kar kmalo, kadar nesrečo zapazimo, da poznejši mraz drevesa popolno ne uniči.

V. Kako se lahko napravi sir doma?

O tem piše nekdo sledeče: Dobro odtečenega sirovega masla

vzame se za 1 kg, razdrobi se na kose in pusti stati v posodi za kacic šest dnij, da postane polzko. Ko se je to storilo, vzame se za žlico dobrega masla, se v ponvi razpusti. V to razpuščeno maslo dene se ona zmes in meša se z ognja vzeta tako dolgo, da postane kaša. Ta se sedaj primerno osoli, zraven pridene se še jedno raztepeno jajce, ali če se hoče še kak poseben vkus sira, p. po papriki, dodá se še te in ko se še jedenkrat na to premeša, spravi se zmes v čedno omito in s hladno vodo splahnjeno lončeno posodo. Tako pripravljeni sir hitro se strdí, da ga je mogoče že čez nekaj ur uživati. Takšen sir je prav dober in more se rabiti najmanj štirinajst dnij.

VI. Driska mladih goslj.

MLADE gosi v času, kadar začno najbolj rasti, so podvržene raznim boleznim, med katerimi je neka driska najbolj jim nevarna. Na Francoskem zdravijo to bolezen tako le: Skuha se nekaj vina, kateremu se prida nekaj želodov, po potrebi koliko je bolnih gosij, vzame se vsacega. Tega nekoliko shlajenega vina daje se živadi po večkrat na dan za kavino žličico. — Ako ne more se dobiti želoda, naj se vzame nekaj sesekanih hrastovih vejic in dene k vinu kuhati, kajti tudi te imajo skoraj enako zdravilno moč, nego želod.

VII. Namizne nože, kako čistiti?

To se zgodi najlažje, ako prežemo citrono in jo stiskamo, da kapljice od nje kapajo na nože. Najlepše se zatem dajo očistiti.

Vprašanja in odgovori.

Vprašanje 5: F. K. v M. Prosim bodite tako prijazni in pojasnite nam v prihodnji številki „Narodnega Gospodarja“, kako bi se lahko sami kmetovalci podučili z map, koliko je dolga ali široka ta ali ona parcela, njiva ali travnik. Tega poduka zelo potrebu-

jemo kmetovalci, ker večina kmetov ne ve z občinskih ali davčnih map posneti, koliko je širok ta ali oni kos zemlje. Prosim tudi pojasnila, po kateri ceni bi smeli kupovati in prodajati živino po živi teži, da bi nas ne peharili prej ko slej prekanjeni kupci. Živinorejec z velikim trudom žival zredi, kupec ga pa ogoljufa če le more, ker nima živinorejec pravega poduka in skušnje.

Nadalje bi si rad še eden ali drugi naročil kak časopis za poduk o raznih zadevah, ker pa sami ne vemo in ne poznamo časopisov, blagovolite nam sporočiti, katere bi nam kaj priporočali in koliko bi stal ta ali oni časopis za celo leto.

Odgovor 5: K 1. vprašanju: Dolžine ali širine kake parcele iz katastralne mape posneti, ni težko. Naše mape so napravljene v razmerji 1:2.880 to se pravi, vsaka dolžina je v resnici 2.880 krat večja nego na mapi. Tedaj Vam ni treba družega, nego vzeti šestilo (cirkel) v roke in ga razprostreti toliko, da dobite zaželjeno dolžino v njegovi špici. Pri roki morate imeti tudi ravnilo, na katerem so natančno zaznamovani milimetri in centimetri (merilo naj bo dolgo vsaj 1 decimeter). Vzemimo, da ste dobili s šestilom dolžino kake parcele, nanesli to na ravnilo in to pokaže n. pr. 3 cm 2 mm dolžina ta znaša pri razmerji 1:2.880 natančno 92 metrov 16 centimetrov, ker je $2.880 \times 3,2 = 9216$ cm ali 92 m 16 cm.

K 2. vprašanju: To je težavno odgovoriti, ker sami veste, da tu odločujejo najrazličnejše okoliščine, kraj, čas, zlasti pa kondicija klavne živali same. Veste, da ima za mesarja poleg žive teže glavni pomen klavna teža in ta je pri raznih živalih različna in to presojsati živinorejec ne zna, pač pa ima mesar tu izkušnjo, zato je kmet vedno zadej pri tej kupčiji. Ako želite, Vam podamo tukaj tabelo, v kateri imate pregled, kako se v veliki kupčiji taksira klavna teža in ki naj Vam olajša cenitev. Podatki za ovce in prešiče naj Vam bodo le nekako zelo splošno navodilo.

Ovce: 45% = suhe, 50% = mastne, 55% = debele, 62,5% = zelo debele.

Prešiči: 60% = zelo suhi, 62,5% = suhi, 67,5% = mesnati, 70% = 1/2 spitani, 77,5% = debeli, 85% = zelo debeli.

Natančnejše cenitve (takse) tu ne moremo podati, to si zamore sleherni interesent pridobiti samo po daljš

Klavna teža brez masti	Teleta do 4 mesecev	Mlada živina	Odrasla goveda		
			biki	voli	krave
40 ‰	—	—	—	—	zelo suhe
42.5 „	—	zelo suha	—	zelo suhi	—
45 „	zelo suha	—	—	—	suhe
47.5 „	—	suha	suhi	suhi	—
50 „	suha	—	—	mesnati	mesnate
52.5 „	—	mesnata	mesnata	—	pol debele (pitane)
55 „	mesnata	pol pitana	1/2 pitani	1/2 pitani	pitane
57.5 „	—	—	—	pitani	—
60 „	1/2 pitana	pitana	pitani	zelo debeli	zelo debele
62.5 „	—	zelo debela	—	—	—
65 „	debela	—	zelo debeli	—	—
67.5 „	—	—	—	—	—
70 „	zelo debela	—	—	—	—

praksi in vaji. Sicer pa bodite prepričani, da se razmere v živinski kupčiji dollej ne bodo zboljšale, dokler bo stal v borbi za ceno slabjši kmet brez pomoči nasproti močnejšemu t. j. bogatejšemu prekupcu in mesarju. Le zadruge za skupno prodajo plemenske in klavne živine nam morejo tu pomagati, sami nikoli.

Glede časnikov Vam priporočamo: Domoljuba in Slovenskega Gospodarja, prvega za splošno-slovenske, drugega pa za štajerske razmere. Vredništvo prvega je v Ljubljani, drugega v Mariboru, prvi stane na leto 1 K 60 h, drugi pa 4 K.

Vprašanje 6: J. Z. v V. Ali smem pretočiti vino v sod v katerem so se popred češplje močile?

Odgovor 6: Sod, v katerem so se češplje kuhale ali pa toliko časa močile, da se je les češpljevega soka napil, je za napolnjenje vina le potem dober, če se ga z gorko vodo dobro izmije in še izpari, ter če se ga še ovini t. j. da se skuha v vodi nekoliko droži, vina ali pa tropin, in če se vso to tekočino dlje časa, vsaj par ur, v dobro zaprtem sodu pusti.

Pa tudi tedaj ni priporočljivo davati vanj boljšega vina, marveč le bolj slabšega, ne za prodajo namenjenega. Jeseni ob trgatvi je pa dobro, če se pusti v takem sodu pokipeti mošt nižje vrste grozdja. Med kipenjem razvijajoča se gorkota in kislina, razje oziroma potegne iz lesa vse slabe duhove. Zato pa ni porabiti za kipenje mošta bolj-ših vrst, ker bi vino dobilo postranski duh in okus. Potem šele, ko je gori navedeni mošt pokipel, in ko se je sod

še enkrat dobro opral, najbolje popred z gorko in potem še z mrzlo vodo, se ga sme porabiti za shranjenje boljšega vina.

Vprašanje 7: J. Z. v V. Kako se napravljajo cvebe, kakoršne se dobe po prodojalnicah? Katera vrsta grozdja se rabi v ta namen?

Odgovor 7: Berite članek „Sušenje grozdja za napravo cveb“ v današnji številki „Nar. Gospodarja“.

Vprašanje 8: Fr. T. v Bi. Kaj je vzrok, da se moje vino noče popolnoma očistiti in če stoji čez noč v kozarcu, spremeni popolnoma prvotno barvo? Ali je tako vino pristno?

Odgovor 8: Vzrok je slabo, površno kletarstvo. Ta nedostatek se ne dogaja samo pri vas, marveč še pri prav veliko vinogradnikih. Vino spremeni barvo četudi je popolnoma pristno in sicer se to največkrat dogaja pri šibkih vinih, napravljenih iz več ali manj gnilega grozdja. Zato se tak nedostatek v vinu opaža največ v mokrotnih letinah. Vinogradnik, ki trga ob lepem vremenu in ki pri trgatvi pazi, da ne pride kaj gnilega grozdja v mošt, in ki dalje svoje vino o pravem času pretoči, se nima boriti s tako napako.

Vino, ki svojo barvo kakor gori označeno, spreminja, se mora čim prej pretočiti v popolnoma snažen sod, katerega je pred polnitvijo dobro z žveplom zažgati, da žveplena sokislina (žvepleni dim) vse kalnost prouzročujoče snovi pomori, ki se potem v podobni gošče na dno sesedejo. Če je dosti dotičnega vina, n. pr. 20 ali 30 veder, se mora sod med polnjenjem še

enkrat ali celo tudi dvakrat z žveplom zažgati, ker med polnjenjem se prvotni dim že popolnoma porabi ali izpusti.

Da se vino hitreje očisti, naj se ga 2—3 dni potem, ko je bilo pretočeno, čisti z želatino, ribjim klejem ali z jajčjim beljakom oziroma naj se ga filtrira (precedi). Takoj po pretakanju ni dobro čistiti, ker pretočeno vino postane šele 2—3 dni pozneje bolj kalno. Očisti se pa potem tim hitreje, čim z več zrakom je prišlo v dotiko. Zato naj se pa prekata v lepem četudi vetrovnem vremenu, in pri pretakanju takega vina je vso klet dobro zračiti.

V primanjkljaju drugega soda, se pa vino istoči najpred v primerno kad, potem se sod opere in zopet z dotičnim vinom napolni.

Vprašanje 9: R. P. v M. Moj krompir ni zmrznil, pa je vendar postal nekako čudno sladak. Kaj je temu vzrok?

Odgovor 9: Krompirjeva sladkota ni posledica zmrznjenja, kajti večkrat nastane, ko temperatura še ni padla pod ničlo. Ako se, tak krompir postavi nekoliko dni v bolj gorak prostor, se sladkor razgubi t. j. razdeli po celem gomolju, in sladki vkus izgine.

Vprašanje 10: R. P. v M. Kako naj bi sedaj postopal pri razpošiljavi krompirja? Bojim se, da mi po poti zmrzne; razpošiljanje v zaprtih zabojih, obdanih s slamo i. dr. je pa predrago.

Odgovor 10: V takem slučaju se priporoča močiti vse žaklje v katere se namerava napolniti za razpošiljatev namenjeni krompir, v vodi, na kar se jih napolni s krompirjem ter potem od zunaj zopet z mrzlo vodo polije. Voda zmrzne in ker led zamaši vse luknjice, zabrani pristop mrazu ter v žaklju razvijajoča se gorkota obvaruje krompir popolnoma pred zmrznjenjem, in to tem bolj, čim mrzlejšje je od zunaj.

Vprašanje 11: J. Z. v L. Ali lahko obrezujem tudi sedaj drevesa? Ne škoduje mraz?

Odgovor 11: Sedaj je pač premrzlo za tako delo. Če pa že obrezujete, morate vse nastale rane, posebno večje, zamazati, ker drugače zamrznejo, ter se potem les suši ali pa nastanejo razne bolezni.

Mož, v srednjih letih, dosedanja posestnik, oženjen, z dvema odraslima hčerama, več in izkušen v vseh kmetijskih delih, želi službe kot majer na kakem večjem posestvu ali grajščini na Spodnjem Štajarskem ali Kranjskem. Vstop 1. aprila 1903 ali tudi poprej. Ponudbe naj se blagovoljno pošiljati pod šifro: „hvaležen in zvest“ na Gospodarsko zvezo v Ljubljani.

Priporočaja se: Vzajemna zavarovalnica proti požarnim škodam in poškodbi zvonov.
Edini domači zavod te stroke: Ljubljana, Medjatova hiša.

Belo vipavsko vino, dobro, dobi se pri posestnikih v Batujah in Selu. Cena je 31—33 K hekt. Postaja drž. žel. Batuje. Pojasnila daje župnik v Batujah pošta Črniče

Čez 5000 ameriških ključev za suho cepljenje bi rad kupil **Ivan Novak**, sv. Urban pri Ptujju, Štajersko. Kdor bi jih hotel kaj prodati, mu naj naznani.

Tko želi izvrstnoga naravnoga vina. Istrijanca črnoga i beloga kupiti, neka se naravnost obrne na posestnika in kmeta **Venceslava Križmanič** v Ježeju, pošta: Tinjan, Istra, kateri se obveže za odgovarati sa pismi in na zahtev pošilja uzorce.

10.000 na suho in na zeleno cepljenih trt, vrste: Laški rizling, beli burgundec, silvanec, kraljevina, rebula, beli španjol, zelenčič in pinola in sicer na suho cepljenene po 18 K 100 kosov, na zeleno cepljene po 20 K 100 kosov in dalje **40.000** ameriških ključev in bilf (korenjakov) po 15 odnosno po 25 K 1000 kosov, ima napredaj **Josip Cotič**, posestnik v Vrhpolji pošta Vipava.

Proda se do 25 polnjakov letošnjega dobrega haložana (vina, ki je rastlo v dalčec okrog znanih haloških goricah na Spod. Štajerskem). Cena je liter po 17—19 krajcarjev ali 34—38 vinarjev. Na zahtevo se pošlje uzorec. Pojasnila daje „Gospodarska Zveza“ v Ljubljani.

Pozor! Pristnega belega, rudečega in črnega istrijanca ima napredaj **Josip Križmanič** v Tinjanu pri Pazinu.

Oglas iz Istre! „Gospodarsko društvo“ v Pazinu posreduje pri kupovanju vina. Opozorujejo se na to trgovci z vinom. Društveni urad je v hiši predsednika **dr. Kureliča**.

Hranilnica in posojilnica v Marezigah pri Kopru ima mnogo pristnega črnega vina liter od 15 do 20 kr. in Refoška liter od 20 do 23 kr., prosto postaja Trst ter vabi konsumente za nakup.

Zeljno seme, pristno kašeljško, priznано najbolje se dobiva 2 dg za 40 kr. ali 80 vin., na kilo pa po 32 K pri **Ignacij Mercina**, Zg. Kašelj p. Zalag ali pri „Gospodarski Zvezi“ v Ljubljani.

Trgovina in obrt.

Trgovina.

Avstrijska vnanja trgovina v letu 1902.

Avstrijski uvoz iznašal je leta 1902. svoto 1723·7 milijonov K, do-

čim je izvoz iznašal 1912·5 milj. K. Naša trgovinska bilanca je tedaj aktivna za 188·7 milijonov kron. Lanska trgovinska bilanca je bila za 232·9 kron aktivna.

Nemške vstanovitve.

Pregled čez leta 1899—1902 kaže, da v Nemčiji vstanovitve industrijskih podjetij pojemajo. Leta 1899. je bilo vstanovljenih 364 industrijskih družb s skupnim kapitalom 544·39 milijonov mark, l. 1900. le 261 družb s kapitalom 340·46 milijonov mark, leta 1901. 158 družb s 158·26 milijoni mark in leta 1902. samo 87 družb s 118·43 milijoni mark kapitala.

Obrt.

Črtice iz zgodovine mlinarstva.

Mlinarstvo in poljedelstvo sta mej seboj v neločljivi zvezi. Ako brskamo po starih sporočilih, ki nam poročajo o drobljenju žita, še predno je to služilo v človeško hrano, najdemo, da segajo ta sporočila zelo v tisti čas, ko se je začel sploh človek pečati s kmetijstvom. Kajti človek ni obdeloval polja takoj s početka. On še ni poznal stalnih bivališč, ampak je svoj stan pogosto menjaval in hrana teh pastirskih ali nomandskih narodov je bila ono, kar je dosegel lovec in ribič. V takih razmerah tudi ni bilo mogoče, da bi bile v teh ljudeh prodrle na površino vzvišenejšje težnje in stremljenja. Še le s poljedelstvom so postala človeška stanovališča stalna, smisel človekova se je obrnila na višje stvari in orožje, ki preje vsled vednih preprirov, roparij in pobojev ni nikoli mirovalo, je služilo sedaj samo v obrambo posesti in v varstvo proti tujim vsiljencem. Novi poklic je tudi terjal brez primere menj človeških žrtev od prejšnjega pastirovanja in posledica tega je bila hitro naraščanje ljudstva; nastali so narodi in države in še le složno sodelovanje mnogih ljudij

je omogočilo umetnost in znanosti, kojih sadovi so zopet na celoto blago vplivali.

Prvi sledovi poljedelstva po premišljenem načrtu izvrševanega se izgublajo v najstarejši davnini, iz katere nam ne govori več zgodovina, ampak le še pravljica. Iz zgodovine vemo, vže judje in Feničani pečali so se s poljedelstvom in v starih knjigah sv. pisma nahajamo poročila o obdelovanji zemlje, kakor tudi o setvi, žetvi, oranji, mlačvi, mletvi in peki. Poleg Feničanov so se tudi Egipčani pečali umno s kmetijstvom. In njihova iznajdljivost, kakor tudi čudovita Nilova dežela, ki jo je leto za letom namakal rodovitni Nil, jim je omogočila kmalu poljedelstvo čudovito povzdigniti. Stare slike in napisi nam kažejo, na kakšen način so Egipčani kmetovali in še dandanes po mnogih tisočletjih se vidijo lahko ostanki onih veličastnih prekopov in namakovalnih stavb, kojih namen je bil, da oskrbe ob suši z vodo tudi one kraje, ki niso ležali ob Nilu. Vsled tega je postal Egipet semenišče omike in šola mnogih drugih narodov. Tako se je tudi poljedelstvo razširjalo iz Egipta in Grke sta seznanila s poljedelstvom Kekropos in Danaj iz Egipta ven.

Da so se stari Slovani rajše bavili s plugom in motiko nego z mečem, kakor njihovi barbarski sosedje, je znana reč.

Počasi pa brez prestanka se je širilo poljedelstvo po celi zemlji in danes je le še malo rodov v temni srednji Afriki ali v ameriškem divjem gozdu, ki bi ne vedeli ceniti in rabiti njegovih dobrot.

Pa tudi poljedelstvo je moralo preživeti raznovrstne spremembe, predno je prišlo do današnje stopinje. Prvotno se je gospodarilo samo empirično, to je edino po skušnji, kakor je sin videl očeta, počasi pa so si napravile pot razne novosti in izboljšavanja. Še le od začetka 19. stoletja pa se je poljedelstvo odločilno dvignilo s tem,

da so jeli ljudje kmetovati umno, da je postalo poljedelstvo nekako vporabljeno naravoznanstvo. Prvi, ki so k temu pripomogli, so bili Thaer (Ter), Davy (Devi) in Sausure (Sosir); toda še le Liebigova zasluga je bila, da je postavil kemijo popolnoma v službo kmetijstva in ž njo poljedelstvu silno koristil. Na ta način še le je bilo mogoče obdelovati zemljo na najizdatnejši način, jo izkoriščati brez roparskega gospodarstva in na istem svetu pridelati živeža za tisoč ljudij, od kojega jih je preje komaj sto gladovaje živelo.

Poljedelstvo pa daje samo surovine za najvažnejšo človeško hrano, za kruh. Predno more služiti pšenično zrno kot kruh, se mora na razne načine izpremeniti, mora se, bi rekel požlahtniti. Naloga mlinarstva je pa ravno to požlahtnjenje izpeljati, napraviti dobro, lepo moko brez velike izgube redilnih snovij; pek pa ima slednjič dolžnost napraviti iz te

moke zdravo, namenu primerno hranilo.

Prvotno so mleli moko in napravljali kruh le v domači hiši in domači ljudje. Zato je bilo tudi mlinarjenje le silno priprosto urejeno. Od začetka so bili ljudje zadovoljni s tem, da so žito pražili in stolkli, s tem seveda niso mogli dobiti moke za peko. Nepraženo zrnje se da pač zmečkati ne pa zdrobiti in da bi ločili luščino od močnega telesa, so jeli drobiti (ribati) zrnje mej kameni. Priprava zato je bila jako priprosto urejena: kamen s kotlinasto vdolbino, v kateri je kak človek vrtel kamnit bét. Mline, ki so imeli gornji in spodnji kamen, omenja 5. Mojzsova knjiga; mletev je bilo delo za ženske. Kot napredek lahko zaznamujemo one mline, ki se vidijo v Pompejih na Laškem in ki so še popolnoma dobro ohranjeni. Ti obstoje iz stalnega, kamnitega stožca s topo špico, ki počiva na svoji spodnji ploskvi. Na ta stožec

so poveznili drug tudi iz kamena izklesan, lijasto izvotljen stožec. Ker sta bili obe premični ploskvi stožčasti, bi se bili popolnoma dotikali. Da se to zabrani, je imela gorenja lijakasta plošča na najožjem mestu zgorej luknjasto vmesno ploščico, ki je počivala na zatiču, ki je bil na najvišjem mestu spodnjega kamna. Na ta način je nastal mej obema kamnoma vmesni prostor, ki se je dal s pomočjo zatiča zožiti ali razširiti. Ako se je zdaj gornji kamen zavrtel in natreslo v navzgor obrnjeni lijak zrnja, je padalo to skozi luknje med oba kamna in se drobilo. Gotovo so imeli za razvrstitev raznih proizvodov tudi sita, kajti že Plinij razločuje v svojih spisih razne moke, ki jih zaznamuje z imeni „siligo“, nafinejša moka, farina, srednja moka in farina secundaria, slabejša moka. Tudi otrobi (furfur) večkrat omenja ta pisatelj.

(Konec prih)

ZADRUGA

Občni zbor splošne zveze gospodarskih zadrug v Avstriji

vršil se je dne 14. decembra 1902 v veliki sejni dvorani c. kr. kmetijske družbe na Dunaju.

Bilo je zastopanih devet zvez z 2008 zadrugami.

Poročilo o delovanju v preteklem letu vzelo se je na znanje in bomo o tem svoječasno razpravljali.

Na to se je izvolilo načelstvo. Po volitvi poročal je računski svetnik Faschingbauer o stvari, ki je jako važna za zadružne centralne blagajne: c. kr. poštna hranilnica naj bi svoje denarje nalagala pri zadružnih centralnih blagajnah.

Dr. Štefan Licht poročal je o obrtnem kreditu in Raiffeisenovih posojilnicah in se je sklenilo, da se Raiffeisenovke lahko in se tudi

naj pečajo z obrtnim kreditom — seveda pod posebnimi pogoji.

Pri občnem zboru konstituiralo se je načelstvo in je bil zvoljen načelnikom dr. Paul baron Störek.

Molzni tečaji.

Naše mlekarske zadruge opozarjamo, da se vrši od 26. do 31. januarja in pa od 16. do 21. feb. na Dunaju molzni tečaj.

Taki tečaji so jako koristni in se prirejajo radi zboljšanja molžnje — uči se tudi molžnja po Hegelundovem načinu.

Prijave se pošljejo profesorju dr. W. Winkler, (Wien XIX. Hochschule für Bodenkultur).

K praksi zadružnega zakona.

V koliko se morajo predlagati izkazi in naznanila zadrug sodišču.

C. kr. višje dež. sod. v Gradcu, II. senat je vsled rekurza (ime zadruge)

zopet sklep c. kr. okrožnega kakor trgovskega sodišča v z dne 14/11. 1902 opr. št.

Firm. 129/2
Gen. I. 45/10

s katerim se je rekurentinji naložilo, da mora predložiti poverjeni prepis zapisnika, sestavljenega pri občnem zboru dne 5/II. 1901 in da mora naznaniti, pri katerim občnem zboru sta se letna računa za leti 1900 in 1901 odobrila, storilo nastopni

sklep.

Sklep c. kr. okrožnega kakor trgovskega sodišča v z dne 14/11. 1902 opr. št.

Firm. 129/2
Gen. I. 45/10

- 1.) v toliko, v kolikor se je z istimi predložitev poverjenega prepisa zapisnika in sicer s celo vsebino, sestavljenega pri občnem zboru dne 5/II. 1901, naročila, potrdi;
- 2.) v kolikor pa se je z istim naročilo, da se mora naznaniti, pri katerih občnih zborih sta se letna računa za leti 1900 in 1901, odobrila, in se mora sporočiti število

glavnih in opravičnih deležev, se isti razveljavi.

Utemeljitev.

Ad. 1. Nalog, da naj se predloži poverjeni prepis zapisnika s celo vsebino, sestavljenega pri občnem zboru dne 5/II. 1902 temelji na določbah § 16. zadr. zak. z dne 9/4. 1873 št. 73 drž. zak. in § 3. izvršilnega ukaza z dne 14/5. 1873 drž. zak. št. 71.

Ad. 2. V smislu § 22. zadr. zak. je načelstvo dolžno, objaviti najpozneje v prvih 6 mesecih vsakega poslovnega leta računski sklep preteklega poslovnega leta.

Na dalje je v smislu § 35. odst. 2. zgoraj cit. zakona načelstvo dolžno, predložiti tekom 8 dni prepis računskih sklepov in bilance, potem ko so se odobrili, deželnemu oblastvu po politični okrajni oblastnji.

Iz navedenih mest v zakonu pa ni razvideti, da bi se moralo kako tako oznanilo predložiti trgovskemu sodišču.

Vplivanje na poslovanje in gospodarjenje zadrug ne pristojata sodiščem, marveč upravnim oblastvam.

O predstoječi rekurzni zadevi se (ime zadruga) obvešča po enem izvodu višesodne rešitve, kateri se dodaje še slovenski prevod.

Podlistek.

Pika, ki smo jo napravili na koncu našega zatrdila glede sotrudništva pesnikov, ni še bila pošteno suba in že je nastal pred durimi ropot, in ta ropot se je premenil v prav navadno trkanje, ki je izvabilo iz nas trdo izgovorjeno besedo: „Prosto“.

Ta „prosto“, ta skupina 6 glasnikov, ki bi se tudi lahko zadruga imenovala, če bi bila pravilno ustanovljena in registrovana, spravila nam je pred obličje dva moža, ki sta kljub 19. stopinjam pod ničlo našega starega Celzija imela precej ponošene, lahke, letne površnike, zato pa dolge, skuštrane lase.

Smilila sta se nam, kar pa ni bilo prav na mestu, ker bila sta pesnika in pesnikov ne zebe, k večjemu le žeja.

Nismo spregovorili deset besed in že sta se ponudila za sotrudnika pri našem podlistku in vsak je privlekel s svojega površnika debel zvezek.

Bile so njiju poezije.

Namen bil nam je jasen, hotela sta nam je v dokaz sposobnosti čitati.

Pravočasno smo opazili pretečo nam nevarnost.

Ni nam prišlo v tem kritičnem trenutku nič izvanrednega na pomoč, moral nam je pomagati prav navaden izgovor, ki se je glasil:

„Grozno obžalujemo, da nimamo časa, diviti se Vajinim nebeškim poezijam — a žalibog — moramo — moramo — — na sejem.“

Bil je isti dan k sreči sejem. „Na sejem — a, gospod, Vi niste ne živinozdravnik, ne mesar, ne živinski kupec“ — sta mi ugovarjala.

„Splošno ni nobene zveze med sejmom in zadružništvom“, sta pridjala.

„Zakaj bi je ne bilo?“ smo spregovorili.

„Ker ni mogoča, — le pomislite pomen živinskih sejmov in zadružništva“.

Vihtela sta svoje poezije, jeden je že odpiral svoj zvezek.

„Draga gospoda pesnika. Zveza je. Le čujta. Zadružništvo se bavi tudi z mlekarstvom — podlaga mlekarstva so pa krave; no — na sejem pridejo tudi krave — — a — kaj to ni zveza!“

Gledala sta nas — in spravila svoje poezije in enoglasno sklenila, da nas spremljata na sejem.

Šli smo res na sejem. In marsikaj smo opazili, kar nam ni bilo po godu. Videli smo krave nesnažne; — njih lastniki so stali poleg njih in jezno gledali, ker so šli kupci mimo.

Naša pesnika pa sta bila navdušena; vsklikala sta: „Ta blatna,

nesnažna živina, to je predmet za nas moderne pesnike.“

„Mesarji, kupci pa je ne pogledajo, tem manje kupijo“ — smo pristavili.

In ta opazka nas je rešila pesnikov; razžaljena sta bila, ker nismo uvideli, da ima blatna, umazana živina vrednost za moderno pesništvo, če se je tudi mesarji, kupci ogibljejo!

Nam se pa zdi, da redimo živino radi tega, da jo prodamo, da nam koristi.

S tega stališča pa trdimo, kdor živino redi, naj gleda na njeno snago, snaga je polovica zdravja — tudi pri živini. Kdor ima nesnažno živino, se je mora sramovati, kar je dokaz lenobe — ima pa tudi škodo, saj take živine nihče rad ne kupi.

Od takih blatnih, umazanih živinčet pač tudi ne sme in ne more nobena mlekarska zadruga jemati mleka, ker bi škodila svojemu ugledu in bi odgnala svoje odjemalce.

Mlekarske zadruga morajo paziti, da imajo udje snažno živino.

Te dolžnosti morda nimajo v svojih pravilih — — — vsaj ne jasno tiskane, a kdo zna med vrstami brati, jo bode našel.

Denarni promet.

Na tekoči račun so nam vposlali sledeči zavodi:

Gore, hran. in posoj. (5) K	3400.—
Starigrad, društvo za	
štednju in zajmove (10) „	4000.—
Št. Rupert, hr. in pos. (10) „	1000.—
„ „ „ „ obr. „	582.50
Staraloka, „ „ „ (10) „	3000.—
Trnovo, „ „ „ (10) „	2000.—
Zagradec, „ „ „ (10) „	1800.—
Jesenice, „ „ „ (10) „	2000.—
Župe-Rašč., zaj. blag. obr. „	100.—
Tinjan, dr. za št. i zaj. obr. „	650.—
Leskovic, hr. in pos. (11) „	2000.—
Trnovo, „ „ „ (11) „	2000.—

Kranjska gora, posoj. (11) K	1200.—
Tržič, hran. in pos. (11) "	1000.—
Semič, " " " (11) "	1000.—
Horjul, " " " (13) "	1000.—
Senožeče, " " " obr. "	799.78
Žužemb., " " " (13) "	4000.—
Kandija, " " " (13) "	3000.—
Ig, " " " (14) "	1000.—
Zagradec, " " " (14) "	800.—
Sv. Ema, hr. in pos. dr. (14) "	1.68
" " " " " obr. "	473.04
Idrija, ljud. hr. in pos. (14) "	1000.—
Revte, pos. in hran. (14) "	2000.—
Šmarje, hran. in pos. (14) "	2800.—
Kandija, " " " (14) "	4000.—
Št. Jakob ob Savi, hr. in posojilnica (14) "	500.—
Srednjava, hr. in pos. (15) "	1000.—
Bloke, pos. in hran. (16) "	2000.—
Starigrad, dr. za št. i z. (16) "	3000.—
Ormož, posojilnica (17) "	10000.—
Rob, hranil. in pos. (17) "	3700.—
Št. Rup., " " " (17) "	1000.—
Ribnica, " " " (17) "	7000.—
Revte, pos. in hran. (17) "	1400.—
Beli, gosp. trgov. dr. (18) "	670.—
Domžale, hr. in pos. (18) "	2000.—
Tomaj, " " " (18) "	3300.—
Idrija, ljudska posoj. (18) "	1200.—
Cerklje, kran. in pos. (18) "	1085.—
Staraoselica, km. dr. (18) "	100.—
Jesenice, hr. in pos. (20) "	3000.—
Gojzd, " " " (20) "	1000.—
Zagradec, " " " (20) "	1200.—
Št. Jurij ob južni žel., hraniln. in posojil. (20) "	1800.—
Selce, hranil. in pos. (21) "	3000.—
Borovnica, hr. in pos. (21) "	1500.—
Hrenovice, " " " (21) "	841.75
Št. Peter, " " " (21) "	7000.—
Šmartno pri Litiji, hr. in posojilnica (21) "	6800.—
Idrija, ljud. hr. in pos. (22) "	1300.—
Semič, hranil. in pos. (22) "	4000.—
Kranjska gora, posoj. (23) "	700.—
Št. Ilj, posojilnica (24) "	1000.—
Dobrepolje, posojiln. (24) "	6000.—
Mengeš, hr. in posoj. (24) "	1000.—
Sorica, " " " (24) "	1254.—

Zvezina naznanila.

Računski sklepi.

Nekatere posebno pridne posojilnice in zadruga so že sklenile

svoje letne račune za l. 1902. in so nam je poslale v pregled, druge so pa pri delu.

V 1. številki „Narodnega Gospodarja“ za leto 1902. dali smo na strani 10—13 natančna navodila za sklepanje računov.

Na ta navodila nujno opozarjamo in izražamo nado, da bodo vse naše članice pravočasno in pravilno sklenile svoje račune.

Vse one posojilnice in zadruga, katere nam pošljejo svoje računске zaključke v pregled in popravo, naj priložijo tudi računski zaključek za l. 1901.

Pozor.

Takoj po občnem zboru nam naj vsaka posojilnica in zadruga vpošlje 2 izvoda računskega zaključka.

Računski zaključki se bodo razglasili v „Narodnem Gospodarju“ po določilu § 22. odst. 3. zadržnega zakona.

Mesečni izkazi.

Prosimo in pozivamo vse naše članice, da nam redno pošiljajo mesečne izkaze s sledečimi podatki:

Prejemki K . . v., izdatki K . . v., denarni promet K . . v., prejete hranilne vloge K . . v., izplačane hranilne vloge K . . v., dana posojila K . . v., vrnjena posojila K . . v., število članov

Centralna blagajna

za medsebojni denarni promet, ki smo jo po navodilu c. kr. poljedelskega ministerstva z novim letom vredili, deluje zares izborna in kaže že dosedanje poslovanje, da je bila zelo potrebna.

Priprosti pa lahek način in pa naglost, s kojo se poslovanje cen-

tralne blagajne vrši, sta se našim zavodom hitro priljubila in se že celoma udomačila. Zahtevati pa moramo, da se zavodi ravnajo natančno po navodilih, koja smo dali v naši zadnji okrožnici.

Tiskovine za naročila denarja, potrdila in prijave se naj vedno pravočasno pri nas naročajo.

One posojilnice in zadruga, ki še niso udinje „Gospodarske zveze“ in bi se rade posluževale naše centralne blagajne, opozarjamo, da jim treba vplačati le 1 krono vpisnine in pa 1 glavni delež — drugih stroškov nimajo.

VABILO

na

I. redni občni zbor

Hranilnice in posojilnice v Žužemberku, registr. zadruga z neomejeno zavezo, kateri se bo vršil dne 8. februvarja 1903 ob 1/4. popoldne v stari šoli poleg župne cerkve v Žužemberku.

Vspored:

1. Poročilo načelstva.
2. Poročilo nadzorstva.
3. Potrjenje letnega računa za l. 1902.
4. Volitev načelstva in načelnika.
5. Volitev nadzorstva.
6. Spopolnitev pravil.
7. Slučajnosti.

V Žužemberku, dne 21. jan. 1903.

Načelstvo.

VABILO

na

redni občni zbor

Hranilnice in posojilnice na Igu, registr. zadruga z neomejeno zavezo, koji se bo vršil dne 15. februvarja 1903 popoldne po krščanskem nauku v kaplaniji na Igu.

Vspored:

1. Letno poročilo.
2. Potrjenje računa za l. 1902.
3. Volitev načelstva in nadzorstva.
4. Slučajnosti.

Načelstvo.

VABILO

na

II. redni občni zbor

hranilnice in posojilnice v Zagradcu registr. zadruge z neomejeno zavezo, koji se bo vršil dne 8. februarja 1903 ob 3. uri popoldne v uradni sobi.

Dnevni red:

1. Poročilo načelstva.
 2. Poročilo nadzorstva.
 3. Odobritev letnega računa.
 4. Volitev načelstva in nadzorstva.
 5. Slučajnosti.
- Odbor.**

VABILO

na

redni občni zbor

Hranilnice in posojilnice v Mengšu, registrov. zadruge z neomej. zavezo, ki se bo vršil dne 8. februarja 1903 po popoldanski službi božji v prostorih stare šole.

Vspored:

1. Poročilo načelstva in nadzorstva.
2. Potrjenje računa za l. 1902.
3. Volitev odbora in nadzorstva.
4. Razni nasveti.

K obilni vdeležbi vabi člane
Načelstvo.

VABILO

na

redni občni zbor

Kmetijskega društva v Metliki, registrovane zadruge z omej. zavezo, koji se bo vršil 8. februarja 1903 ob 8. uri dopoldne v prostorih hranilnice in posojilnice v Metliki.

Dnevni red:

1. Poročilo načelstva in nadzorstva.
 2. Potrjenje računa za l. 1902.
 3. Odstavljenje načelstva in nadzorstva.
 4. Volitev načelstva in nadzorništva.
 2. Slučajnosti.
- Načelstvo.**

Vsaki gospodinji

je čestitati, ki glede na zdravje, prihranek in dobri okus uporablja Kathreiner-Kneippovo sladno kavo.

Vljudna prošnja: Pri kupovanju ne zahtevajte samo »sladne kave«, ampak izrečno vselej — Kathreinerjevo — Kneippovo sladno kavo in odjemajte jo le v izvornih zavojih, kakršnega kaže ta podoba.



!! Najbolji vozovi za gnojnico !!

Iz jeklene pločvine dvojno pocinjene v obsegu od 4—25 hl.



Nedosegljive verižne sesalke. Patentovane brizgalnice z medenim škornjem. 141 12—12

Najbolj priznana strgala za krompir in repo.

Izdeluje špeciálno

JOS. KLEMENT,

tovarna za sesalke in gospodarske stroje. Hrobce-Roudnice, Češko.

C. kr. priv.

pred ognjem in tatovi varne

blagajne

prodaja najceneje dobro znana tovarna blagajnic

M. Adlersflügel

založnik Raiffeisnovih posojilnic

Dunaj, I., Franz Josepsh-Quai št. 13.

(134) 24—1

Vse tu naznanjene predmete preskrbi tudi »Gosp. Zveza« po orig. cenah.

Vse vrste slamorenice



lahko tekoče za na roko in do najmočnejših za na gepelj ali vodno moč v veliki izbiri priporočata

Karol Kavšeka nasl.

Schneider & Verovšek

trgovina z železnino na debelo in drobno in zaloga poljedelskih strojev

Ljubljana, Dunajska cesta št. 16.

Tudi se dobijo po najnižji ceni vsi drugi poljedelski stroji kakor: **gepeljni, mlatilnice, reporeznice, mlini za šrotati in mleti, preše za sadje in grozdje, trombe in cevi za vodovode in sploh vsa železnina.** (135) —26

Slovenske cenike razpošiljamo na zahtevo brezplačno.

Zahvala in priporočilo!!

Spoštovani gospod (144) 24—21

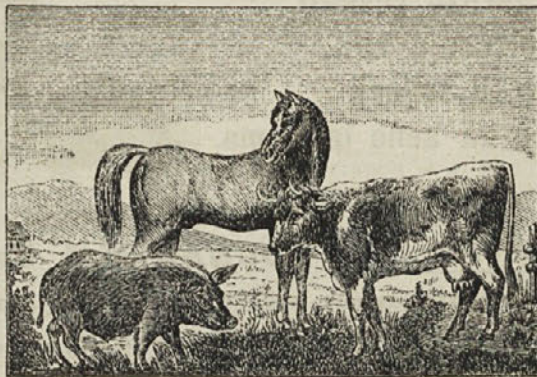
G. Piccoli, lekar „pri angelju“ v Ljubljani
Dunajska cesta.

Po večletnej uporabi pri svojej živini in po velikem povpraševanju od svojih znancev in družih po Vašem živinskem prahu; prišel sem do prepričanja, da je **Vaš živinski prah** izborno zdravilo, katero bi ne smelo v nobenem hlevu pogrešati.

Z odličnim spoštovanjem **And. Kocjančič.**

Podgora pri Gorici, dné 13. julija 1902.

➔ **Vsi kmetovalci** ➔



se lahko prepričajo, da je najboljšo sredstvo

konje, krave, telice, vole, prašiče, ovce itd., obdržati zdrave, močne, ješče in debele, če se jim prime-suje k krmi

iz lekarne

živinski prašek PICCOLI

„pri Angelju“ Ljubljana, Dunajska cesta.

En zavojev 1/4 kg 50 vin., 10 zavojev 4 K. Vnanja naročila po povzetju.

Svetovnoznana !!! Nad 300.000 v rabi. Nad 500 prvih odlik.!!!

ALFA-LAVAL-Separator-ji

so najboljši

posnemavci smetane

je dobiti v 14 različnih velikostih, posnamejo od 40—2000 litrov v eni uri.

Popolne oprave za mlekarne

na roko in s silo, kakor tudi vse mlekarske stroje in posode. (155) 12—11

Popolne naprave za led in ohladitev

za mlekarne, pivovarne, klavnice, mesarje in prekajevalce, za čokoladne tovarne. 450 do 300.000 toplin (kalorij).

Najcenejša in najboljše delujoča ohladilna naprava.

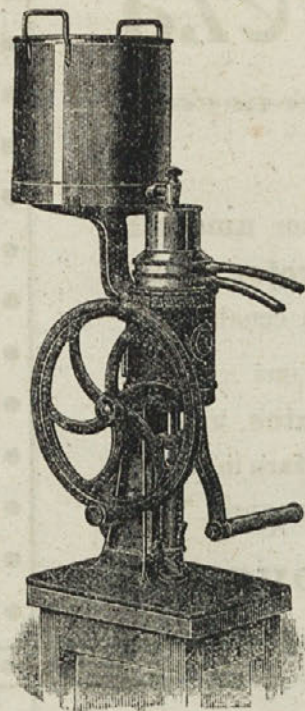
Akcijska družba ALFA-Separator, Dunaj.

Zaloga za južne dežele

➔ v Gradcu, Annenstrasse 26. ➔

Podružnice: Budimpešta. Praga.

Posebnost: Turbine na par, naprave mlekar.



Posebnost: Posode za prevažanje mleka brez gumija.

Ceniki, podučne brožure, proračuni in načrti za mlekarne na razpolago. Svet se daje v vseh zadevah mlekarstva. Zahteva naj se naš strokovni list „Alfa-Mittheilungen“ brezplačno.

➔ Vse tu naznanjene predmete preskrbi tudi »Gosp. Zveza« po orig. cenah. ➔

